

Täysistunto

Keskiviikko 2.12.2015 klo 13.59—20.20

13. Eduskunnan pankkivaltuuston kertomus 2014

Kertomus K 14/2015 vp

Valiokunnan mietintö TaVM 5/2015 vp

Ainoa käsittely

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Ainoaan käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 13. asia. Käsittelyn pohjana on talousvaliokunnan mietintö TaVM 5/2015 vp.

Keskustelu

20.06 **Kaj Turunen ps** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Euroalueen talouden tilassa ei tapahtunut kertomusvuonna 2014 merkittävää kohentumista alkuvuoden jossain määrin optimistisista näkymistä huolimatta. Euroalue jäi vuoden kuluessa enenevässä määrin jälkeen maailmantalouden ja USA:n kasvuluvuista. Suomen osalta bruttokansantuotteen vuonna 2013 alkanut kasvu pysähtyi ja vaihtotase jäi vuositasolla alijäämäiseksi. Työttömyys jatkoi kertomusvuonna kasvuaan eivätkä yksityiset investoinnit osoittaneet elpymisen merkkejä. Suomen Pankki on syyskuussa eli 24. päivä syyskuuta 2015 julkaisemassaan ennusteessa arvioinut maailmantalouden ja kaupan kasvun nopeutuvan jonkin verran vuosien 2015—2017 aikana, vaikkakin aiemmin ennustettua hitaammin. Euroalueen rahoitussektorilla ei esiintynyt kertomusvuonna suuria markkinahäiriöitä. Uutena piirteenä markkinoilla on nähtävissä, että suurempien yritysten rahoitus on osin siirtynyt pankkisektorilta joukkovelkakirjamarkkinoille ja että pankkien rinnalla toimii ja kilpailee yhä enemmän uusia rahoitusalan toimijoita.

Euroopan keskuspankin EKP:n rahapolitiikan tavoitteena on ylläpitää hintavakautta, jolla tarkoitetaan inflaation pitämistä lähellä 2:ta prosenttia keskipitkällä aikavälillä. Ohjaukset on laskettu niiden tekniselle alarajalle. Perusrahoitusoperaatioiden korko oli 0,05 prosenttia, maksuvalmiusluoton korko 0,3 prosenttia ja talletuskorko -0,2 prosenttia, mikä lisäksi EKP päätti vuoden 2014 aikana myös useista niin sanotusti epätavanomaisista rahapoliittisista toimenpiteistä. Näitä olivat muun muassa kohdennetut pitempiaikaiset rahoitusoperaatiot, omaisuusvakuudelliset osto-ohjelmat ja rahoitusmarkkinoiden likviditeettiä lisäävät toimenpiteet.

Suomea ajatellen EKP:n toimien kestolla saattaa olla merkittävä vaikutus. Valiokunta kiinnittää vakavaa huomiota siihen, että Suomen talouskehitys jää yhä kauemmaksi euroalueen kasvusta. On vältettävä tilanne, jossa muun euroalueen kasvun myötä rahapolitiikka ryhdytään kiristämään ilman, että Suomi on saanut taloutensa nostettua kilpailukykyseen kuntoon.

Sekä Suomen Pankin että Finanssivalvonnan toimintaan vaikuttaa enenevässä määrin EU:n pankkiunionin kehittyminen. Talousvaliokunta toteaa, että pankkiunioniin liittyvä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 74/2015 vp

asteittain voimaan tuleva sääntely tuo mukanaan myös joukon uusia välineitä, joilla viranomaiset voivat varmistaa markkinoiden vakautta sekä makro- että mikrotasolla. Kertomuksesta ilmenee, että uuden sääntelyn voimaantuloon on varauduttu ja kehitetty viranomaisten välistä yhteistyötä. Nämä toimet samoin kuin tehtävien riskiperusteinen priorisointi ovat välttämättömiä, jotta tehtävistä kyetään selviytymään niukkenevin resurssein.

Talousvaliokunta on kiinnittänyt huomiota siihen, että muutoksena aiempaan sijoitus-toimintaansa Suomen Pankki on kertomusvuoden lopussa ryhtynyt sijoittamaan varallisuuttaan myös osakkeisiin. Sijoitukset osakerahastoihin on aloitettu marraskuussa 2014. Osakesijoituksilla tavoitellaan varallisuudelle parempaa tuottoa ja samalla hajautetaan riskejä.

Kertomuksen mukaan Suomen pankkisektori on säilynyt kannattavana ja vakavaraisena ja myös vakuutus- ja työeläkesektorin riskiperusteinen vakavaraisuus on hyvä. Suomen pankkisektorilla on kuitenkin käynnissä rakennemuutos. Talousvaliokunta toteaa, että erilaisten jo toteutuneiden ja vireillä olevien fuusiohankkeiden ohella suunnitteilla on Suomen rahoitusmarkkinoiden kannalta merkittävä muutos, mikäli Nordea Pankki Suomi muuttuu tytäryhtiöstä sivuliikkeeksi. Nordea Pankki Suomen tase muodostaa 52 prosenttia koko Nordean konsernin taseesta ja 66 prosenttia Suomen koko pankkisektorin taseesta. Suomen liiketoiminnan osuus Nordea Pankki Suomen taseesta on arviolta noin 100–150 miljardia euroa. Tämän lisäksi Nordean markkinaosuus eri asiakassegmenteissä ja pankkituotteissa on noin 30 prosenttia. Talousvaliokunta toteaa, että kyseessä on paitsi Suomen myös koko EU:n markkinoita ajatellen merkittävä luottolaitos, jonka toiminnalla voi olla huomattava vaikutus markkinoiden vakauteen. Sivuliikerakenteessa Nordea Suomen toiminnot eivät olisi pankkiunionia koskevan valvonta- ja säätelyregiimin alaisuudessa, mikä vaikuttaisi kansallisten viranomaistemme toimivaltuuksia ja tiedonsaantia rajoittavasti. EU-sääntely mahdollistaa sivuliikkeiden osalta viranomaisyhteistyön erilaisten kollegioiden muodossa, mutta kokonaisvaltainen tiedonsaanti rajoittuisi. Sivuliikemallilla saattaa olla vaikutusta kansallisten markkinoidemme kilpailuolosuhteisiin ja myös Finanssivalvonnan toiminnan rahoituspohjaan.

Edellä oleviin alustaviin vaikutusarvioihin viitaten talousvaliokunta pitää tärkeänä, että se pidetään hyvin informoituna jatkossakin tulevasta kehityksestä ja tarkentuvasta vaikutusarvioinnista. Talousvaliokunta katsoo, että pankkivaltuuston kertomus antaa kattavan selvityksen rahoitusmarkkinoiden kehityksestä sekä Suomen Pankin ja Finanssivalvonnan toiminnasta kertomusvuonna. Kertomuksen rakenteessa on otettu tarkoituksenmukaisella tavalla huomioon valiokunnan edellisessä kertomusmietinnössä esittämät näkemykset. Talousvaliokunta on antanut mietintönsä yksimielisesti.

20.13 Ben Zyskowicz kok: Arvoisa rouva puhemies! Hyvät kansanedustajat! Toimin kertomusvuonna pankkivaltuuston puheenjohtajana, ja sen vuoksi pidän selvyiden vuoksi tarpeellisenä huomauttaa, että tämän puheenvuoron käytän ihan kansanedustajan roolissani, en kertomusvuoden pankkivaltuuston puheenjohtajana. Ajattelin muutamalla sanalla kommentoida ajankohtaista taloudellista tilannetta.

Tänä päivänä on valitettavasti työmarkkinoilta saatu sen verran merkittäviä huonoja uutisia, että niiden kommentoiminen tältäkin arvovaltaiselta foorumilta on mielestäni perusteltua, vaikka istunto on kestänyt jo monta tuntia ja vaikka täällä salissakaan ei tällä hetkellä varsinaista tungosta ole. Eli tänään työmarkkinaosapuolten neuvottelut työmarkkinaratkaisusta tai yhteiskuntasopimuksesta — miksi sitä haluaakin kutsua — päättyivät aina-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 74/2015 vp

kin tällä erää, päättyivät ymmärtääkseni ennen kaikkea sen vuoksi, että yksi ammattiliitto eli AKT oli ilmoittanut, että he eivät aio olla mahdollisesti syntyvässä sopimuksessa mukana.

Tämä on mielestäni erittäin huono uutinen Suomen talouden kannalta, Suomen talouden, joka muutenkin on erittäin surkeassa tilanteessa, ja meillä on valtavat haasteet siinä, että saisimme talouteemme vauhtia, kasvua ja sitä kautta ihmisille töitä. Tämä neuvottelujen kariutuminen on huono uutinen joka tapauksessa, vaikka ei viime aikoina siltä näyttänyt, että olisi syntymässä sellainen neuvottelutulos, joka riittävällä tavalla kohentaisi Suomen kustannuskilpailukykyä suhteessa meidän keskeisiin kilpailijamaihimme. Joka tapauksessa me tarvitsemme Suomessa tätä kustannuskilpailuvyyn kohentumista. Vain sillä, että suomalainen työ menisi vähän paremmin kaupaksi maailmalla, me saamme Suomeen lisää uutta työtä, saamme Suomeen investointeja, saamme Suomeen tilauksia ja saamme Suomeen lisää työtä.

Kun neuvottelut ovat nyt ainakin tässä vaiheessa päättyneet, on tärkeätä, että hallitus etenee oman lakipaketinsa kanssa, jota lakipakettia on kutsuttu "pakkolaeiksi" ja jolla lakipaketilla tullaan suomalaisen työn kilpailukykyä kohentamaan yksikkötyökustannuksia pienentämällä. Tämä "pakkolaki"-termi on tietysti helppo ja käyttökelpoinen. Samalla se on kuitenkin myös propagandistinen. Yhtä hyvin voisi puhua "hallituksen työllisyyspaketista", koska näillä laeilla pyritään siihen, että saisimme suomalaista työtä paremmin kaupaksi ja sitä kautta suomalaista työllisyyttä paranemaan.

On tärkeätä, että hallitus etenee, vaikka kaikki tiedämme, että nyt valmistelussa olevissa laeissa, joilla muun muassa lomarahoja pienennetään, lomia lyhennetään, ensimmäisen sairauspäivän omavastuuta lisätään, vuosittaista työaikaa pidennetään ja niin edelleen, ei millimetrioikeudenmukaisuus toteudu, ne eivät kohdistu eri palkansaajaryhmiin oikeudenmukaisella ja täysin tasapuolisella tavalla. Näistä seikoista huolimatta on tärkeätä, että edetään, koska viime kädessä hallituksella ja kansan valitsemalla eduskunnalla on vastuu siitä, että Suomen taloutta hoidetaan mahdollisimman hyvin. Ja kun työmarkkinajärjestöt eivät ole päässeet eteenpäin omassa neuvottelupöydässään — se tulostavastuu, joka työmarkkinajärjestöillä on, ei ainakaan tässä vaiheessa ole toteutunut — niin on välttämätöntä, että hallitus etenee. Me emme voi jäädä tumput suorana katsomaan, kun taloudellinen tilanne Suomessa vain heikkenee. Tässä yhteydessä on myös tärkeätä laittaa lisää vauhtia paikallisen sopimisen lisäämisen valmisteluun, koska paikallinen sopiminen on se keino, jolla sitten ruohonjuuritasolla voidaan sitä tuottavuutta parantaa, kun yritysten mahdollisuudet, yritysten ja niiden henkilöstön yhteiset mahdollisuudet, sopeutua erilaisiin tilanteisiin paranevat.

Arvoisa rouva puhemies! Totean lopuksi, että vaikka nyt neuvottelut ovat katkenneet ja vaikka hallitus nyt laittaa vauhtia omaan työllisyyslakipakettiinsa, niin toivon omalta osaltani, että vielä tulisimme ensi vuoden puolella näkemään tilanteen, jossa sovun kautta kuitenkin ratkaisua etsittäisiin, ratkaisua, joka parantaa suomalaisen työn kilpailukykyä. Se olisi minun mielestäni meidän kaikkien yhteinen etu.

20.18 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Lyhyesti yksi asia: Pankkivaltuuston kertomuksessa ilmilausuttu huoli siitä Suomen kansantalouden tilasta on aivan oikeaan osunut ja riittävän kriittinen. Edustaja Zyskowiec käsitteli tätä asiaa omassa puheenvuorossaan erinomaisesti, ja allekirjoitan joka ainoan sanan, mitä hän sanoi. Todellakin kun tänä päivänä nyt neljännen kerran yritetään — neljäs kertahan oli nyt menossa yrityk-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 74/2015 vp

sissä — saada Suomeen syntymään yhteiskuntasopimus, jolla maan taloutta yritetään saada kuntoon, juuri sitä asiaa, mistä pankkivaltuusto huolta kantaa, niin nimenomaan, nyt kun tämä neljäs kerta ei taaskaan tuonut tulosta, omalta osaltani toivoisin, että Suomessa löytyisi järjestöiltä edelleen sen verran sitä sitkeyttä ja ennen kaikkea tarvittavaa arkijärkeä, että sopu syntyisi. Jos Suomen kansa jonkun joululahjan tarvitsisi, se olisi nimenomaan yhteiskunnallinen sopu, koko kansakunnan yhteinen ajatus siitä, että tämän maan asiat pannaan kuntoon. Nyt ei ole riitelyn aika, nyt on sopimisen aika. Se, että olemme tähän tilanteeseen ajautuneet, on kyllä aivan selkeästi itse aiheutettu päänsärky, ja itse aiheutetusta päänsärystä tunnetusti ei ole muuta kuin yksi tie eteenpäin: tehdä parannus, elää paremmin ja hoitaa asiansa kuntoon. Sillä Suomi on aina tähänkin asti pärjännyt, enkä usko, että tältä kansakunnalta tämä niin sanottu selkäranka olisi minnekään hävinnyt. Nyt tarvitaan hieman enemmän yksituumaisuutta ja ennen kaikkea tahtoa rakentaa tätä maata.

Keskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi valiokunnan ehdotuksen kannanotoksi kertomuksen K 14/2015 vp johdosta.